

LÄÄNE MAAVALITSUS

Lääne maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Tuuleenergeetika” ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalik arutelu.

PROTOKOLL

Haapsalu 05.06.2012

19.06.2012 nr 12-3/790-1

Juhatas: Liis Moor

Protokollis: Ülle Jaansalu

Osalesid: Ülle Jaansalu, Veiko Rakaselg, Rein Oidram, Aivi Koppelmaa, Peeter Kukk, Kätlin Kallas, Urmas Robam, Liis Moor, Innar Mäesalu, Merle Mäesalu, Kuido Kartau, Marika Meister, Lembit Kraav, Jüri Indus, Roman Ait, Tuuliki Kasonen, Tiiu Pärn

Päevakord:

1. Tervitus
2. Ülevaade planeeringu protsessist
3. Ülevaade vastuvõetud teemaplaneeringust ja selle kujunemisest
4. Avalikul väljapanekul esitatud vastuväited ja Lääne maavanema seisukoht nende suhtes
5. Edasine menetlus

1. Tervitus

maavanem Innar Mäesalu, arengu- ja planeeringuosakonna juhataja asetäitja Liis Moor

Liis Moor: Täna avaliku arutelu eesmärgiks on anda ülevaade eelnimetatud teemaplaneeringu senisest menetlusprotsessist ning hetkeseisust ning kõige olulisema osana anda ülevaade avaliku väljapaneku tulemustest.

Innar Mäesalu: Tuuleenergeetika on uus ja arenev valdkond, vaieldavaid kohti palju, planeeringu peamiseks eesmärgiks anda suuniseid omavalitsustele ja arendajatele

2. Ülevaade planeeringu protsessist (algatamine, koostöö ja kaasamine, kooskõlastamine, vastuvõtmine)

arengu- ja planeeringuosakonna juhataja asetäitja Liis Moor

Tuuleenergeetika teemaplaneering sai alguse 2009 aastal Lääne, Hiiu, Saare ja Pärnu maavanemate vahel sõlmitud koostöökokkuleppes. „Tuuleenergeetika” teemaplaneeringud ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) koostamine

algatati suhteliselt üheaegselt kõigis neljas maakonnas – Läänemaal 2009 aasta augustis. Teemaplaneeringute koostamise eesmärk oli analüüsida strateegilisel tasandil tuuleenergeetika arendamise võimalusi Lääne-Eestis. Selleks viidi neljas maakonnas läbi samaaegne planeerimisprotsess.

Oluliseks planeeringu menetlemise osaks oli teavitada võimalikult varajases menetlusetapis kõiki neid isikuid ja ametkondi, kellel võib olla huvi planeeringuga kavandatava suhtes. PlanS § 16 lg 8 Planeeringu koostamise ajal võib iga isik esitada ettepanekuid ja vastuväiteid planeeringu kohta ning saada nendele vastuseid.

Koostöö ning kaasamise tulemusena valmis teemaplaneeringu planeerimisettepanek ning vahearuanne esitati kooskõlastamisele. Kooskõlastusringi tulemusena viidi teemaplaneeringusse sisse parandused ning maavanem võttis teemaplaneeringu vastu 23.03.2012 a korraldusega nr 1-1/53.

3. Ülevaade vastuvõetud teemaplaneeringust ja selle kujunemisest

Konsultant Kuido Kartau Hendrikson&Ko

4. Avalikul väljapanekul esitatud vastuväited ja Lääne maavanema seisukoht nende suhtes

arengu- ja planeeringuosakonna juhataja asetäitja Liis Moor

Vastavalt planeerimisseadusele ja keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele on igal isikul oli õigus avaliku väljapaneku ajal esitada ettepanekuid ja vastuväiteid planeeringu ja selle KSH aruande kohta.

Avaliku väljapaneku ajal esitati 4 ettepanekut:

4.1. Maanteeameti Lääne regiooni ettepanek

Arenduspiirkonna ja arendusala kaugus riigimaantee mulde servast peaks võrduma vähemalt tuulikute maksimaalse kogukõrgusega.

Lääne maavanema vastus Maanteeameti Lääne regiooni ettepanekule

Arendusala on sobivusanalüüsi ning riigi ja kohaliku omavalitsuse tasandil teadaoleva informatsiooni alusel määratletud elektrituulikute arendamiseks sobiv ala. Arenduspiirkonna sees võib elektrituulikute arendusala laieneda või kitseneda kui see osutub võimalikuks sobivuskriteeriumite täpsema analüüsi tulemuste alusel järgnevate planeeringute koostamisel.

Seletuskirja lisatakse punkt: Elektrituulikute minimaalne kaugus infrastruktuuri suurtest elementidest (kõrgepingeliinid, riigimaanteed, raudtee, gaasitrass, telekommunikatsiooni mastid) peab olema võrdne elektrituuliku kogukõrgusega (torn+tiiva pikkus). Edasiste detailsemate planeeringute koostamisel peab lähtuma realselt kasutatava elektrituuliku parameetritest.

Arutelu

Urmas Robam: Teekaitsevööndisse ei saa tuulikuid nagunii planeerida. Miks sinna siis arenduspiirkonda näidata?

Kuido Kartau: Liigne täpsustus maakonnaplaneeringu tasandil oleks liiga palju tööd. See on teiste astmete planeeringute teema. Samas me ei näe sellises lahenduses probleemi maantee haldajale, kes annab detailsemale planeeringule kooskõlastuse.

Urmas Robam: L8 puhul on arenduspiirkond riigimaanteedest risti üle joonistatud ja teisel pool maanteed olev ala on liiga väike, et sinna tuulikuid mahutada.

Liis Moor: Konkreetse näite puhul võime üle tee ulatuva nurga arenduspiirkonnast maha võtta, kuid senist põhimõtet arendusala ja arenduspiirkonna sisu osas me muuta ei taha. Arendusalade puhul on arvestatud 150 m puhverala riigimaanteedest, arenduspiirkondade

puhul tuleb lähtuda tuuliku reaalsest kogukõrgusest (vastavalt seletuskirja lisatud punktile).

Tuuliki Kasonen: Teisel pool teed paikneva nurga võiks eemaldada, muidu see konflikt jääb üles.

Tiiu Pärn: Üks arengupiirkondade mõte on inimestele teadvustada, et arendusalade ümber võib tulla ka midagi muud peale tuuliku enda – näiteks maaparanduskraavid või juurdepääsuteed.

Urmas Robam: Nurga võiks küll eemaldada, kuid sisuliselt jään arengupiirkondade osas varasemale seisukohale.

4.2. AS Skinest Energia ettepanek

Kanda teemaplaneeringusse täiendav elektrituulikute arendusala Hanila vallas Esivere külas Kahmivälu (kü tunnus 19501:002:0515) ja Kahmi kinnistutel (kü tunnus 19501:002:0514).

Lääne maavanema vastus AS Skinest Energia ettepanekule

Elektrituulikute rajamist tõenäoliselt välistavaks kriteeriumiks on asustusala ja olemasolevad elamud ning nende puhverala. Teemaplaneeringuga seatakse eelkirjeldatud objektidele puhverala ulatusega 1000 m (va Martna vald, kus Martna valla seisukohti arvestades on määratud puhverala ulatus 2000 m).

Lähimad olemasolevad elamud asetsevad välja pakutud arendusalast ca 400 m kaugusel, mistõttu paikneb ala sobivusanalüüsi kohaselt täielikult „tõenäoliselt ebasobivas alas“ ning sinna ei ole otstarbekas täiendavat arendusala planeerida.

Arutelu

Roman Ait: Annab veelkord kirjalikult üle ettepanekud teemaplaneeringu osas.

Liis Moor: Teie ettepanekutele on vastatud. Uutega ei saa arvestada kuna avalik väljapanek on lõppenud ja ettepanekute esitamise aeg on läbi.

Roman Ait: Täna ei ole vastust saanud. Uus ettepanek on põhiosas sama mis eelmine kord esitasime.

Liis Moor: Vastuskiri on läbi meie dokumendihaldussüsteemi välja läinud. Kontrollin üle, millisele e-maili aadressile saatsime.

Roman Ait: Ka arendusala L10 Hanila vallas on elamutele lähemal kui 1000 m.

Liis Moor: Tegelikult on Hanila vallas 2 arendusala – L9 ja L10 elamutele lähemal kui 1000 m. Need on teemaplaneeringusse sisse kantud Hanila valla ettepanekul.

Kuido Kartau: L9 ja L10 arendusalal on detailplaneeringud algatatud. Käib niiöelda võidujooks kumb saab enim kehtestud. Teemaplaneeringu kehtestamine ei muuda kehtivaid planeeringuid, aga mõjutab käimasolevaid planeeringuid.

4.3. Tuuleenergeetika Assotsiatsiooni ettepanek

Eemaldada teemaplaneeringu seletuskirja alapeatükist 3.3.1 „Tuuleenergeetika arendamise põhimõtted“ punkt 10 kuna:

- Planeeringute algatamine ning menetlemine on Planeerimisseadusega KOVile ülesanne ning kohustus, millest keeldumine ei ole antud kontekstis põhjendatud.
- Taoline tulu-genereriva kokkuleppe pealesurumine on põhiseadusest tuleneva ettevõtlusvabaduse ja omandiõiguse piiramine.

Lääne maavanema vastus Tuuleenergeetika Assotsiatsiooni ettepanekule

Ettepanek täpsustada eelnimetatud punkti järgmiselt:

Kohalikul omavalitsusel on otstarbekas detailplaneeringute, üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringute või üldplaneeringu menetlemisele asudes arvestada avaliku huviga, muuhulgas eelkõige kohaliku kogukonna huvi ja kasuga ning omavalitsuse arengudokumentidega. Enne detailplaneeringute, üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringute või üldplaneeringu algatamist on vajalik saavutada kokkulepe, mis looks omavalitsusele ja/või kogukonnale majanduslikku tulu. Taoliseks kokkuleppeks võib olla näiteks koostööprotokoll arendajaga vmt eelkokkulepe. Planeeringu menetlemise käigus selgivate asjaolude alusel täpsustavad osapooled sõlmitavaid lepingutingimusi enne detailplaneeringu, üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringu või üldplaneeringu kehtestamist (vt pikemalt alapeatükis 3.3.2).

Arutelu

Liis Moor: Antud teemaplaneeringu eesmärgiks ei ole kindlasti isikute ettevõtlusvabaduse ja omandiõiguse piiramine. Põhiseaduse kohaselt on igal inimesel õigus enda omandit vabalt vallata, kasutada ja käsutada. Samas ütleb põhiseadus, et omandit ei tohi kasutada üldiste huvide vastaselt. Planeerimiseaduse kohaselt peab KOV tagama planeeringu koostamisel avalike huvide ja väärtuste ning huvitatud isikute huvide tasakaalustatud arvestamise. Planeerimiseaduse kohaselt võib põhjendatud juhul planeeringu koostamise algatamisest keelduda.

Planeeringu eesmärgiks on motiveerida KOV kasutama neile antud kaalutusõigust, hindamaks kas planeeritava tuulepargi rajamine on vastavuses avaliku huviga, ning kui mitte, kuidas on võimalik tekitatavat häiringut kohalikule kogukonnale minimeerida või kompenseerida.

Eelkirjeldatud vaidlusalune seletuskirja punkt viitabki vajadusele saavutada kokkulepe huvitatud osapoolte ning kohaliku kogukonna vahel enne planeeringu menetlemisele asumist. Seega näeme me punkti kui soovitud nii KOVile kui ka arendajale.

Võimalik veel pehmem sõnastus:

...Enne detailplaneeringute, üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringute või üldplaneeringu algatamist kaaluda kokkuleppe saavutamist, mis looks omavalitsusele ja/või kogukonnale majanduslikku tulu...

Roman Ait: Miks on kokkulepe vajalik saavutada enne planeeringule asumist? Detailplaneering ongi avaliku huvi väljaselgitamine, võimalike kompromisside ja kokkulepete saavutamine.

Tiiu Pärn: Algamisele eelnev kokkulepe on hea selleks, et minna planeeringuga edasi suhteliselt rahumeelselt.

Kuido Kartau: Punkti eesmärk on aidata kõiki osapooli – motiveerida neid ühiselt kokku leppima kuidas tuuleparke arendada. Sisuliselt võiks planeeringu lahendus olla läbi vaieldud enne planeeringu algatamist.

Roman Ait: Detailplaneeringu koostamine maksab palju. Mis saab siis kui detailplaneering tehakse nõ valmis ja vald ei soovi planeeringut algatada.

Tuuliki Kasonen: Minu arvates ei ole probleem selles, et välja on pakutud kompensatsiooni mehhanism. Praeguse sõnastuse kohaselt ei ole tegemist vabatahtliku koostööga arendaja ja KOVi/kogukonna vahel. Punkt on tänaseks ümber sõnastatud, aga mõte on ikkagi jäänud samaks.

Tuuliki Kasonen: Teeme omapoolse kirjaliku ettepaneku punkt 10 sõnastuse osas.

Kuido Kartau: Lõpliku sõnastuse osas teeme koostööd.

Liis Moor: Selle punkti osas võiksime kokkuleppele võimalikult kiiresti, et vältida samasisulist diskussiooni Saare-, Hiiu- ja Pärnu maakonnas.

4.4. RMK Läänemaa metskonna ettepanek

RMK Lääne metskonna esindajat kohal ei viibinud.

Rein Oidrami märkused

Liis Moor: saime ka härra Oidramilt kirja. Me ei ole vastavalt Planeerimisseadusele käsitletud kui vastuväiteid, need on pigem sõnastatud kui märkused. Planeerimisseadus näeb täpselt ette millised on ettepanekud või vastuväited. Kiri läheb planeeringumaterjalide hulka.

Oidram: Hetkel teostatakse Läänemaa tuuleparkides mürauuringut. Teemaplaneeringuga ei saa enne edasi minna, kui mürauuringu tulemused on käes.

Liis Moor: Konkreetne mürauuring on lükatud järgmisse aastasse. Teadmised ning ka seadused muutuvad kogu aeg ning nendega ei saa lõpmatult arvestada, kuna planeering ei saa olla igavesti kestev protsess. Meiegi oleme 3 aastat planeeringut koostanud, mille jooksul on tuulikute müraga palju arvestatud.

Oidram: Ei ole arvestanud. Kes on targemad, kas teadlased, kes on uuringuid teinud või Tuuleenergia Assotatsioon. Kuidoga käib meil see vaidlus Pärnust alates.

Tuuliki Kasonen: Maailmas ei ole meditsiinilisi uuringuid, mis viitaksid tuulikute müra-
tulenevatele tervisekahjustustele, ei ole tuvastatud rohkem kui häiritust.

Kuido Kartau: Teadusuuringud kestavad edasi. Teadlaste hulgas on ka erinevaid arvamusi. Täna lähtume tänastest Eestis kehtivatest normidest.

Ettepanekute tagasivõtmine

Liis Moor: Vastavalt planeerimisseaduse § 21 lõikele 6 on avaliku väljapaneku käigus kirjalikke ettepanekuid või vastuväiteid esitanud isikul õigus loobuda oma ettepanekutest või vastuväidetest, teatades sellest kirjalikult Lääne maavanemale.

Parim oleks kui kokkulepe saavutatakse selle avaliku väljapaneku ajal ning saaks ka siin kirjalikult fikseeritud.

Merle Mäesalu: Kas Maanteeamet sai vastuse? Kas oli piisav, et loobute oma vastuväitest kui võtaksime ära tüki, mis jääb teisele poole teed?

Urmas Robam: Kui saame kirjalikult teiepoolse vastuse teelõigu lõikamise kohta, siis on võimalik kokkuleppele jõuda.

5. Edasine menetlus

arengu- ja planeeringuosakonna juhataja asetäitja Liis Moor

Avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu tulemuste alusel tehakse planeeringus ja KSH aruandes vajalikud parandused ja täiendused ning esitatakse järelevalve teostajale heakskiidu saamiseks.

(allkirjastatud digitaalselt)

{signerName}
{signerJobTitle}

(allkirjastatud digitaalselt)

Liis Moor
juhataja asetäitja